

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

DIREKTORAT ZA JAVNO NAROČANJE

Sektor za sistem javnega naročanja

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 18 80

F: 01 478 83 31

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Številka: 430-34/2017/6

Datum: 5. 7. 2017

Zadeva: Tolmačenje javnonaročniške zakonodaje

Predmet: Uresničevanje načela kratkih verig

Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014, str. 65) dopušča, da naročnik pri oddaji javnega naročila blaga, storitev ali gradenj ne upošteva pravil za objave v Uradnem listu EU za največ 20 % vsega istovrstnega blaga (npr. živil), storitev ali gradenj. Pri tem lahko to izjemo upošteva pri enem ali več posameznih sklopov blaga, storitev ali gradenj, če je vrednost posameznega sklopa (npr. sadja in zelenjave) brez DDV nižja od 80.000 EUR, v primeru gradenj pa nižja od 1 mio EUR.

Ta izjema je deloma vključena tudi v Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15; v nadaljnjem besedilu: ZJN-3), in sicer za javna naročila blaga in storitev, za javna naročila gradenj pa ne. V skladu s petim odstavkom 73. člena ZJN-3 naročniku za del blaga ali storitev ni treba upoštevati pravil za objave v Uradnem listu EU in prav tako ne pravil za objave na portalu javnih naročil. V tem delu ZJN-3 torej omogoča, da naročnik del naročila blaga ali storitev izloči iz postopka javnega naročanja in ga odda neposredno, tj. ne da bi ga vključil v postopek javnega naročanja, v katerem se naročnikovo povpraševanje praviloma objavi na portalu javnih naročil, v primeru večje vrednosti naročila pa tudi v Uradnem listu EU. Iz obrazložitve 73. člena ZJN-3 pa izhaja, da se del naročila blaga ali storitev izloči iz postopka javnega naročanja z namenom uveljavitve načela kratkih verig in spodbujanja lokalne samooskrbe in slovenskega gospodarstva preko javnih naročil.

Ob upoštevanju petega odstavka 73. člena ZJN-3 lahko naročnik načelo kratkih verig uresničuje tako, da iz postopka javnega naročanja izloči enega ali več sklopov, vsakega v vrednosti do 80.000 EUR (brez DDV). Pri tem pa lahko vsi izločeni sklopi predstavljajo največ 20 % skupne vrednosti vsega blaga ali storitev, ki se naročajo – tistih, ki se naročajo pri ponudniki, izbranih v postopku javnega naročanja, in tistih, ki se naročajo pri ponudnikih, izbranih v skladu z načelom kratkih verig¹.

¹ Primer: Pri javnem naročanju živil v skupni vrednosti 2,4 mio EUR, lahko naročnik iz postopka javnega naročanja izloči živila v vrednosti 480.000 EUR, ki pa morajo biti razvrščena v vsaj 7 sklopov. Najvišja dovoljena vrednost posameznega izločenega sklopa je namreč 79.999,99 EUR.

Naročnik se lahko sklicuje na načelo kratkih verig oziroma ga uporabi zgolj v fazi priprave na postopek javnega naročanja. V tej fazi je namreč mogoče pod pogoji iz petega odstavka 73. člena ZJN-3 iz razpisne dokumentacije oziroma obvestila o javnem naročilu izločiti sklope, pri oddaji katerih bo naročnik sledil načelu kratkih verig. Za te, izločene sklope ZJN-3 določa, da zanje ni treba uporabiti postopkov javnega naročanja iz prvega odstavka 39. člena ZJN-3. Izločena naročila oziroma sklopi torej štejejo za t. i. evidenčna naročila, in sicer ne glede na njihovo vrednost.

Obveznosti v zvezi z evidenčnim naročili pa ureja drugi odstavek 21. člena ZJN-3. Ta določa, da mora naročnik pri njihovi oddaji upoštevati načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti (4. člen ZJN-3) in načelo transparentnosti (6. člen ZJN-3). Pri tem se pri evidenčnih naročilih načelo transparentnosti uresničuje z vodenjem evidence o teh naročilih in objavo seznama v preteklem letu oddanih evidenčnih naročil v vrednosti 10.000 EUR in več (brez DDV) na portalu javnih naročil ali spletni strani naročnika. Kako naročnik pri oddaji evidenčnega naročila zagotovi uresničevanje načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti zakon izrecno ne ureja – deloma le v sklopu vodenja evidence. Odločitev o tem, ali bo za potrebe evidenčnega naročila naročnik pridobil več konkurenčnih ponudb in na kakšen način, je prepuščena naročniku. Zato ima večina naročnikov obvezna ravnanja pri oddaji evidenčnih naročil urejena v internem aktu. V tem aktu lahko naročnik uredi tudi oddajo naročil po načelu kratkih verig, pri čemer je smiselno, da interna ureditev evidenčnih naročil in morebitnih naročil po načelu kratkih verig naročniku zagotavlja fleksibilnost, učinkovitost in gospodarnost javnega naročanja, zaradi česar praviloma enoznačna pravila za vse okoliščine in primere javnega naročanja niso primerne.

V skladu z navedenim naročniku za izločene sklope ni treba zbirati ponudb, če je to dopustno v skladu z njegovimi internimi pravili. Z vidika rabe javnih sredstev pa je prav, da naročnik vse istovrstne oziroma primerljive subjekte, s katerimi komunicira v zvezi z oddajo istega izločenega sklopa, obravnava enako.

V izogib izigravanju določb v zvezi z zagotavljanjem konkurenčnosti in čezmejnega javnega naročanja mora naročnik pri določanju ocenjene vrednosti naročila, ki odločilno vpliva na izbiro postopka javnega naročanja in mesta objave obvestil v zvezi z njim (zgolj portal javnih naročil ali tudi Uradni list EU), upoštevati vrednost sklopov, vključenih v razpisno dokumentacijo, in vrednost izločenih sklopov, ki bodo oddani po načelu kratkih verig.

Prvi odstavek 66. člena ZJN-3 določa, da lahko naročnik začne postopek javnega naročanja po izračunu ocenjene vrednosti. To pomeni, da gre analizo trga in aktivnosti potrebne, za določitev ocenjene vrednosti, formalno obravnavati kot pripravo na postopek oddaje javnega naročila. V skladu z istim odstavkom ZJN-3 sklep o začetku postopka javnega naročanja ni obvezen, naročnik pa mora pred objavo obvestila o javnem naročilu oziroma posredovanjem povabila k oddaji ponudb dokumentirati vir ob obseg sredstev, namenjen izvedbi javnega naročila. Podatki v sklepu o začetku postopka javnega naročanja oziroma drugem podobnem dokumentu se praviloma nanašajo na postopek javnega naročanja. Naročniki mednje pogosto vključijo podatek o ocenjeni vrednosti in višini zagotovljenih sredstev. Kadar naročnik v skladu s petim odstavkom 73. člena ZJN-3 iz postopka javnega naročanja izloči posamezne sklope, ocenjena vrednost pomembno odstopa od zagotovljenih sredstev. V ocenjeni vrednosti je namreč upoštevana tudi višina izločenih sklopov, v zagotovljenih sredstvih pa ta vrednost ni

upoštevana, ker je višina zagotovljenih sredstev bistvena za presojo dopustnosti ponudbe – torej tistega dela naročila, ki se odda v postopku javnega naročanja.

Glede na navedeno sklep o začetku postopka javnega naročanja praviloma vsebuje informacijo, da je del sklopov izločen iz postopka javnega naročanja – običajno tudi, kateri del sklopov je izločen, čeprav ZJN-3 navedbe teh podatkov ne zahteva. Nenavadno oziroma preuranjeno, v določenih primerih tudi neučinkovito, pa bi bilo v sklepu o začetku postopka navesti, komu bodo izločeni sklopi oddani. Glede na vsebino pogojev za uresničevanje načela kratkih verig, se namreč izločeni sklopi praviloma oddajo sočasno s sklopi, vključenimi v postopek javnega naročanja. To pomeni, da se ob upoštevanju načela enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3) in načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti (4. člen ZJN-3) tudi konkuriranje med ponudniki, vključenimi v postopek javnega naročanja, in dogovarjanje s potencialnimi ponudniki za oddajo izločenih naročil po načelu kratkih verig in pravilih za evidenčna naročila praviloma odvijata sočasno.

Sašo Matas
Generalni direktor